

CAPUT V.

De Privilegiis Regularium in particulari.

95. 96 et 97. I^o. De facultate absolvendi subditos a casibus et censuris. — 98. De reservatione casuum, etc. — 99. De facultatibus quoad saeculares. — 100. Utrum regulares possint absolvire a casibus episcopis reservatis a jure vel consuetudine. — 101. Utrum a casibus papalibus. — 102. Utrum in itinere aut ex bulla Crucitiae, etc. — 103. Utrum confessarii regulares possint denovo examinari ab episcopo. — 104 et 105. II°. Circa dispensationem in irregularitatibus. — 106. III°. De dispensatione in praecepsis ecclesiasticis, etc. — 107. IV°. Circa officium divinum. — 108. V^o. Circa dispensationem votorum et juramentorum. — 109. Circa votum castitatis conjugum et sponsorum. — 110. VI°. De privilegio religiosorum, noviciorum et famulorum, confitendi cuiuscumque sacerdoti, etc. — 111. De religiosis peregrinantibus. — 112. Utrum in jubilaeo, etc. — 113 ad 116. VII°. Circa ordinum receptionem. — 117 ad 120. VIII°. Circa ordinum collationem. — 121 et 122. IX°. Circa celebrationem missarum. — 123. X^o. Circa communionis ministracionem. — 124 ad 128. XI°. Circa concionandum.

95. I^o. Quoad facultatem quam habent superiores regulares circa absolucionem casuum reservatorum et censurarum, oportet hic distinguere potestatem erga subditos, ab illa quam habent erga saeculares.

Sub nomine *superiorum regularium*, veniunt non solum Generales et Provinciales, et eorum vicarii subrogati in eorum locum; sed etiam omnes locales superiores, ut priores, guardiani, rectores; et etiam eorum vicarii, quando ipsi absunt, saltem per integrum diem. Ita communiter doctores. — Vide Salmant.^{a)}, ex cap. *Abbates, de privil., in 6°*.

Omnis isti absolvire possunt suos subditos: 1° ab omnibus casibus, et censuris non reservatis Pontifici, licet fulminatae essent ab homine per specialem sententiam; ut dicunt Salmant.¹ cum Lezana, Candido, Pellizzario, etc., ex privilegiis Pauli III, Sixti IV et Eugenii IV.

Absolvunt subditos a casibus non reservatis Romano Pontifici.

^{a)} Tr. 18, de *Privil.*, cap. 4, n. 2. — *Lezana*, tom. 1, cap. 18, n. 37. — *Candid.*, disquis. 24, art. 59, dub. 9. — *Pelliz.*, tr. 9, cap. 3, n. 202. — *Bull. Licet debatum*, de die 15 kal. Novembr. 1549, in *Bullar. Rom. Mainardi*. — *Sixtus IV*, Bull. *Regimini universalis*, de die 31 Aug. 1474, pro Minoribus, § 12, 13 et 40, in *Bullar. Mainardi*; *Bulla Dum attenta*, 4 kal. Decembr. 1476, pro Carmel., § 54, 55 et 62, in *Bullar. Rodriguez*, et *Bullar. Carmelite*. — *Eugen. IV*, Rescript. 1 pro Cong. S. Bened. Vallisoleti, et *Bulla Etsi quaslibet*, prid. kal. Jul. 1436, § 10, in *Bullar. Regular. Rodriguez*. — ^{b)} Tr. 15, de *Statu relig.*, cap. 3, n. 88. — *Bonac.*, disp. 4, de 2 praecc. decal., qu. 2, punct. 7, § 4, n. 28. — *Pelliz.*, tr. 2, cap. 7, n. 32. — ^{c)} Tr. 6, disp. 2, qu. 3, cap. 2, qu. 5. — *Tambur.*, de Casib. reserv., cap. 3, n. 7. — ^{d)} Tr. 15, de *Statu relig.*, cap. 3, n. 88. — ^{e)} Loc. cit. — *Peyrin.*, de Off. prael. regul., qu. 3, cap. 1, n. 63. — *Ascan. Tambur.*, de Jure Abbatum, tom. 3, disp. 6, qu. 27, n. 26. — *Candid.*, disquis. 22, art. 48, dub. 1. — *Rodrig.*, *Quæst. regular.*, tom. 1, qu. 20, art. 21. — ^{f)} Tr. 10, de *Censur.*, cap. 2, n. 80.

Et id quod currit pro professis, valet et pro novitiis; ita ut iisdem absolvit possint a superioribus regularibus a casibus episcopis reservatis, incursis non solum post ingressum, sed etiam ante; ut dicunt Salmant.² cum Bonacina, Pellizzario, etc., et Pater Mazzotta³ cum Sanchez^{b)}, Tamburino, etc. Et idem dicunt Salmant.⁴, et Mazzotta⁵ cum Peyrino et Tamburino, quoad illos qui proximi sunt, qui recipiantur, v. gr. si manent in probatione in monasterio, ut assumant habitum. — Et id ex bulla Clementis VII^{c)}, relata a Candido, Rodriguez et a Salmant.⁶; in qua fuit concessum Provincialibus regularibus et eorum vicariis, aut aliis deputatis, absolvire novitios ordinis ab omnibus casibus reservatis (exceptis illis bullae *Coenae*), incursis ante ingressum, et a censuris quae illis sunt annexae.

^{a)} Cap. *Abbates*, quod Salmant., tr. 18, cap. 4, n. 1, allegant ad praesentem materiam, non aliud habet quod hic faciat, nisi abbates jurisdictione quasi-episcopali gaudere. — ^{b)} Sanchez, in *Decal.*, lib. 6, cap. 10, n. 11,

asserit dumtaxat novitios exemptos esse a jurisdictione episcopali.

^{c)} Candidus, Salmant., loc. cit.; et Joannes de la Cruz, *de Voto obedient.*, lib. 1, cap. 6, dub. 15, concl. 4, dicunt Clementem VII hanc

Etiam novitios.

Exceptio quoad novitios.

His posset aliquis objicere decretum Urbani VIII (allatum *Libro VII*, n. 95), in quo fuit statutum, quod per confirmationem privilegiorum obtentorum a regularibus post Tridentinum, non intelligebantur rursus concessa ipsa privilegia ipsis ablata tam a concilio, quam a S. Congregatione, absolvendi a casibus reservatis Ordinario. — Multipliciter respondent Salmant. huic oppositioni; sed eorum responsiones non suadent (ut diximus *Lib. VII*, n. 103). — Responsio congruentior videtur esse, ita scilicet, quod decretum Urbani loquitur de *saccularibus*, sicut etiam loquebatur propositio 12 damnata ab Alexandre VII; sed non de novitiis, qui in favorabilibus communiter a DD. reputantur ut religiosi: ita Sanchez, Suarez, Castropalaus, Lezana, cum iisdem Salmant.¹ et aliis. Eo magis quia Clemens VIII² ita declaravit; et Diana³ refert privilegium concessum Jesuitis (quod ex communicatione extenditur ad omnes religiones), quo possint communicare novitiis omnia privilegia Societatis. — Excipiunt tamen Bonacina, Pellizzarius et Salmant.³ casum, quo jam incepsum esset judicium episcopi^{c)} contra novitium, antequam intraret; quia tunc (ut ajunt) posset episcopus eum extrahere et punire.

Quod dictum est de novitiis, idem dicit

Urban. VIII, Decret. 17 Nov. 1628, ap. *Quintanadiv.*, tr. 3, singul. 15. — *Salmant.*, tr. 10, cap. 2, n. 79. — *Sanct.*, Disp. 10, cap. 39, n. 17 et 28. — *Suar.*, de Relig., tr. 10, lib. 9, cap. 1, n. 18; et tr. 7, lib. 5, cap. 16, n. 17. — *Castrop.*, tr. 16, disp. 1, punct. 11, n. 1. — *Lezana*, Mar. magn. Minimor., § 9, n. 35. — ^{d)} Tr. 15, de *Statu relig.*, cap. 3, n. 85. — ^{e)} Part. 3, tr. 2, resol. 73, i. f. — *Jesuitæ*, Compend. pri-

facultatem concessisse anno 1530; Rodriguez vero eam tribuit Clementi IV.

^{f)} Seu, ut ajunt Salmant., loc. cit.: « Sic dicunt declarasse Clementem VIII, plures ex DD... citandis ».

^{g)} Auctores hic allegati loquuntur de iudicio incepto coram *judice saculari*; eoque casu dicunt novitium ab eodem iudice extrahi posse ac puniri; quod sane et potiori ratione concedendum erit ipsi episcopo.

^{h)} Mazzotta, tr. 6, disp. 2, qu. 3, cap. 2, qu. 5, loquitur de casibus episcopalibus, in quos negat novitios incidere, subdicens: « Extendunt hoc Peyrin. et alii ad familiares religiosorum, modo inibi sint quasi de familia et continui commensales, ex const. Clementis X *Superna* ». Et de absolutione dicit: « Il-

Pater Mazzottaⁱ⁾ cum Peyrino^{j)}, de *familiaribus* monasteriorum: dummodo inibi sint quasi de familia, et continui commensales, ut dicitur in bulla *Superna* Clementis X.

Absolvunt etiam familiares.

96. — Possunt 2° regulares absolvere suos subditos professos, et novitios etiam (sicut dictum est *Lib. VI*, n. 593, v. *An praelati*), ab omnibus casibus papalibus occultis, eodem modo quo episcopi valent absolvere suos subditos ex cap. *Licet*^{k)}. Atque hoc ex privilegio Pii V, relato per extensem a Salmant. et Patre Concina, confirmato a Benedicto XIII in bulla *Pretiosus*, anno 1727; in qua fuit concessa regularibus potestas absolvendi etiam a casibus bullae *Coenae*, excepto relapsu in haeresim, falsificatione *Litterarum Apostolicarum*, et translatione rerum prohibitarum ad infideles^{l)}. — Ac obiter hic notandum, quod in dicta bulla fuit etiam concessa Generali Dominicanorum potestas dispensandi ab irregularitate ob homicidium commissum a subditis; dummodo patratum non fuerit data opera, et secutum intra claustra monasterii. Sed id revocatum est a Clemente XII^{m)}. — Vide dicenda *Lib. VII*, n. 101.

97. — Possunt 3° regulares absolvere suos subditos ab excommunicatione ob percussione, etiam gravem et enormem

Absolvunt subditos a censura ob percussione.

vileg. S. J., v. *Communicatio*, n. 5. — *Bonac.*, disp. 10, de 8° praecc. decal., qu. 2, punct. 1, § 1, n. 17. — *Pelliz.*, tr. 2, cap. 7, n. 8. — ⁿ⁾ Tr. 15, cap. 3, n. 87. — ^{o)} Trid., sess. 24, de Reform., cap. *Licet*. — *S. Pius V*, Breve *Romanii Pontificis*, de die 21 Jul. 1571, § 3, in *Bullar. Roman. Mainardi*. — *Salmant.*, tr. 6, cap. 18, n. 83. — *Concina*, de Censur., diss. 1, cap. 7, n. 19.

Iud videtur certum hos familiares et alumnos non posse per quemcumque confessarium saecularem absolviri a casibus episcopalibus. — Peyrinus autem, tom. 1, *Juli II constit.*, 1, § 15, n. 13, negat familiares monasteriorum posse ab episcopis excommunicari; et n. 14, affirmit eosdem posse absolviri, « intra septa monasterii commorantes, a casibus locorum Ordinarii reservatis, et pro tempore reservandis ».

96. — ^{p)} Hodie tamen, constitutio *Apostolicae Sedis*, omnia quaecumque regularium privilegia revocavit et abrogavit, circa absolutionem a casibus Romano Pontifici reservatis.

^{q)} Bulla *Romanus Pontifex*, 30 Maii 1732, § 2, omnia reducit ad « pristinum statum ac

et publicam, infictam non solum religiosis ejusdem ordinis, sed etiam alterius, et etiam clericis saecularibus. Castropalaus, Roncaglia, Salmant. et Croix^{a)}; ex privilegiis Bonifacii IX et Clementis VIII^{b)}. Atque hic adnotandum, quod si percussio sit *levis aut occulta*, religiosus percussor (si velit) potest petere absolutionem etiam ab episcopo; sed obtenta sui superioris licentia. *Lib. VII, n. 107.*

Dictum est: *subditos*; quia nequeunt absolvere saeculares: cum hic casus limitatus sit regularibus intra Italianam et extra Romanam, a Clemente VIII, (ut mox dicitur *n. 99*).

98. - Adnotandum hic praeterea, superiores regulares, ex concessione Clementis VIII, posse, si ipsis expediens videtur, reservare *undecim casus*; sed non plures, sine consensu capituli generalis, aut saltem provincialis pro provincia. — Si autem superior denegat licentiam, et utrum pro prima vice possint religiosi absolviri a reservatis: vide *Lib. VI, n. 586.*

99. - Quoad vero *saeculares*, olim Mendicantes gaudebant privilegio, quo poterant absolvere saeculares ab omnibus casibus et censuris reservatis tam a Pontifice, quam ab episcopis. — Sed deinde, decreto Clementis VIII anno 1602, confirmato a Paulo V anno 1617, et Urbano VIII anno 1628, limitata fuit praedicta pot-

etas; et statutum fuit, ne regulares existentes extra Romam et intra Italianam possent absolvere saeculares, nec a casibus bullae *Coenae*, nec ab aliis sex sequentibus: scilicet 1° a *percussione clericorum*; 2° a *duello*; 3° a violatione *immunitatis*; 4° a violatione *clausurae monasteriorum monialium ob pravum finem*; 5° a *simonia confidentiali in beneficiis*^{a)}; et denique ab omnibus casibus quos sibi reservant episcopi.

Itaque, tam ex dicto decreto Clementis VIII, quam etiam ex bulla Gregorii XIII *Cum a sacra*; et praesertim ex propositione 12 damnata per Alexandrum VII, quae sic se habebat: *Mendicantes possunt absolvere a casibus episcopis reservatis, non obtenta ad id episcoporum facultate*; hodie non est in dubium revocandum (quidquid aliqui dicant) quin saeculares absolvere [non] possint a casibus ab episcopis reservatis. Vide *Lib. VI, n. 599*, v. *Certum est*, et *Lib. VII, n. 95.* — Ita neque possunt absolvere saeculares a sex casibus Clementis, etsi *occulti* sint; contra Patrem Viva^{b)}. Potestas enim, quam regulares habent ex bulla S. Pii V (relata *n. 96*), qua possunt absolvere casus occultos, quam habent episcopi ex capite *Liceat*, est solum respectu suorum religiosorum, non autem saecularium.

Id tamen probabile judicamus cum

Possunt reservare undecim casus.

Regulares a quibus nam absolvant saeculares.

Castrop., tr. 29, disp. 3, punct. 23, § 4, n. 10. - *Roncaglia*, de Censur., qu. 4, cap. 2, qu. 2. - *Salmant.*, tr. 10, cap. 2, n. 69. - *Bonifac. IX*, Bulla *Sacrae religionis*, 5 kal. Maii 1402, apud Confectum. - *Clem. VIII*, Decretum S. C. EE, et RR., 9 Januar. 1601, ap. Bizzarri, fol. 17 (edit. 1863). - *Clem. VIII*, Decret. S. C. EE, et RR., 26 Maii 1598, ap. Bizzarri, fol. 274. - *Clem. VIII*, Decretum S. C. EE, et

RR., 26 Nov. 1602, ap. Bizzarri, fol. 18. - *Paulus V*, Decret. S. C. EE, et RR., 7 Januar. 1617, ap. Bizzarri, fol. 23. - *Urban. VIII*, Decret. S. C. 17 Nov. 1628, apud Quintanadvi., tr. 8, singular. 15, n. 1; et *Donat.*, tom. 2, fol. 129, n. 6. - *Gregor. XIII*, Declarat. S. C. C. *Cum a Sacra congregatione*, 10 Sept. 1577, ap. *Peyrinum*, tom. 1, qu. 4, cap. 10, append., et apud Confect., Summar., tit. 17, cap. 6.

terminum», in quo stabant antequam litterae Benedicti XIII emanassent, «perinde scilicet ac si illae non emanassent».

97. - a) Croix, *lib. 7, n. 321*, consentit pro percussione non enormi dumtaxat religiosi ejusdem conventus; loquendo de jure communis et seclusis privilegiis.

b) Clemens VIII hanc facultatem non concedit; sed ex eo quod Pontifex in decreto S. C. Epp. et Regg. apud Bizzarri, fol. 274, (edit. 1863) «super casibus quos superiores regulares sibi reservare possunt», comprehen-dit sub 10 occisionem vel vulnerationem seu gravem percussione *cujuscumque personae*; inde colligit Bordonus, *Resol. part. I, resol. 28, n. 50*, eosdem superiores posse

etiam ab iisdem excessibus *respectu cuiuscumque personae* suos subditos absolvere.

99. - a) Et reali scienter contracta, juxta decretum Clementis VIII, ut ipse S. Alphonsus notat, *lib. VI, n. 599*, in fine.

b) Viva non semper eamdem opinionem tenuit; nam, *de Censur.*, qu. 5, art. 4, n. 5, concedit probabile esse Mendicantes privilegiatos posse absolvere provocantes et pugnantes in duello, quando casus est occultus. Sed, in *prop. 12 Alex. VII, n. 14*, adducit opinionem eorum, qui asserunt posse regulares absolvere ab illis sex casibus, quando sunt occulti; at ipse concludit: «Sed quidquid sit de his ratiocinationibus, equidem sententiae... adhaerendum censeo, putantur regulares non

Viva^{c)}, Comitolo et aliis, quibus adhaeret etiam Pater Concina, scilicet quod regulares possint absolvere a casibus, quos sibi in synodo episcopus reservavit, sed deinde non expressit illos in tabella; quia tunc praesumitur voluisse concedere potestatem ab iis absolvendi omnibus confessariis, modo ab ipso approbat. — Vide *Lib. VII, n. 100*, v. *Probabiliter*.

100. - Dubitatur 1°. *Utrum religiosi possint absolvere saeculares a casibus*, non reservatis sibi ab episcopis, sed *in jure, aut ex consuetudine reservatis episcopis*, ut sunt abortus foetus animati, et alii adnotati *n. 46*?

Negant Viva, Bordonus, Cabassutius, Milante et alii; eo quod (ut ajunt) in decreto Pauli V et Urbani VIII prohibetur regularibus absolvere laicos a casibus episcopis reservatis: *A casibus Ordinario... reservatis*, sunt verba Urbani. — Nihilominus probabilius affirmant Concina, La-croix, Sporer, Salmant., Lezana^{a)}, Sanchez^{b)}, cum multis aliis; quibus adhaeret etiam (se retractans) Pater Viva^{c)}. Ratio est, quia citata verba decreti Urbani (et idem de decreto Pauli V) intelligenda sunt de casibus quos *episcopi sibi met* reservant: cum talia decreta (ut diximus *n. praec.*) sint confirmativa decreti Clemente-

Comitol., Resp. mor., lib. 1, qu. 25, n. 14. - *Concina*, dc Censur., diss. 1, cap. 7, n. 17. - *Viva*, in prop. 12 Alex. VII, n. 14. - *Bordon.*, Resol. 6, qu. 9, n. 11. - *Ca-bassut.*, lib. 1, cap. 11, n. 5. - *Milante*, Exercitat. 12, in prop. 12 Alex. VII, § *Et quanvis P. Viva*, et seqq. - *Concina*, loc. cit. - *La-croix*, lib. 6, part. 2, n. 1628. - *Spor.*, part. 3, cap. 6, n. 745. - *Salmant.*, tr. 6, cap. 18, n. 52. - ¹ De Censur. qu. 2, art. 2, n. 7. - *Suar.*, de Poenit., tom. 2, in *Pil V const. 6, § 10, n. 41.* - *Paul. III*, Breve *Cum inter cunctas*, 3 Junii 1545, in Insti-tut. S. J.

posse absolvere a casibus quomodolibet Ordinario reservatis, nec a casibus ullis reservatis Sedi Apostolicae».

c) Viva, *de Censur.*, qu. 2, art. 2, n. 7, ita profecto tenet; sed oppositum asserit, in *prop. 12 Alex. VII, n. 14*.

100. - a) Lezana, *Summa*, v. *Casus reservati*, n. 4bis, affirmat quidem pro casibus «qui dicuntur a jure episcopis reservati, quia nulli tales sunt». Sed negantem sententiam tenet pro casibus «illis (si qui forsitan fuerint), quos certo constaret consuetudine antiqua in eo episcopatu reservari solitos. Idem dico de casu abortus».

b) Sanchez citatur hic a Salmant. ex Del-

tis VIII, in quo fit mentio tantum casuum, qui sibi ab episcopis reservantur: *Item omnes casus (haec ait Clemens) quos Ordinarii locorum sibi reservarunt, vel in posterum reservabunt*. Eo magis quia, ut ait Pater Suarez, casus reservati episcopis *in jure* debeant potius dici delegati episcopis, quam reservati.

Sed animadvertisendum, id non valere quoad *percussionem clericorum*, nec quoad omnes alios casus, quos *sibi Ordinarius* reservaret. Etenim, quoad istos, sublata fuit omnis facultas regularibus, ut dictum est *n. praec.* — Vide *Lib. VII, n. 99.*

101. - Dubitatur 2°. *Utrum regulares absolvere valeant saeculares a casibus papalibus?*

Negant pauci quidam, id est, Viva cum Bordon^{a)} et Florono, ex iisdem decretis Pauli V et Urbani VIII, quibus etiam vetitum fuit regularibus absolvere a casibus reservatis Sedi Apostolicae. — At communissime et probabilius affirmant Bonacina, Aversa, Salmant., Pellizzarius, Rodriguez, Potestas, Peyrinus et ipse Viva^{b)} (licet id affirmet solummodo quoad casus papales occultos): ex privilegio Pauli III concesso anno 1545 *Jesuitis*, quo dictum fuit, quod possent absolvere saeculares ab omnibus peccatis etiam Sedi Apostolicae reservatis, exceptis contentis in bulla

Olim ab-solvebant a casibus pa-palibus.

Coenae. Nec obstant praedicta decreta Pauli V et Urbani VIII; quia illa (ut dictum est *n. anteced.*) intelliguntur de casibus decreti Clementis VIII (quos supradicti Pontifices confirmare voluerunt), in quo solum casus bullae Coenae et sex alii excepti fuere^{c)}. — Animadvertisendum autem est, hanc potestatem valere tantummodo quoad *forum internum*. (Vide *Lib. VII*, *n. 96* et *97*).

Observetur praeterea, quod dictum est *n. 31*, de abbatibus habentibus quasi-episcopalem jurisdictionem.

102. — Adnotandum hic, quod olim confessarii regulares, ex concessione Gregorii XIII et Eugenii IV, *in itinere* poterant excipere confessiones, non modo subditorum dioecesis ubi approbati erant, sed caeterorum omnium. Et ex bulla *Cruciatae*, cum approbarentur in uno loco, erant approbati pro omnibus. Ita apud Salmant.¹ — Clemens autem X deinde statuit, ne regulares possent excipere confessiones alicubi *sine loci Ordinarii licentia*: etiamsi haberent privilegium *Cruciatae*, ut declaravit Innocentius XII in bulla *Cum sicut*, anno 1700. — Vide *Lib. VI*, *n. 548*, v. *Et haec*; et *n. 549*.

103. — Animadvertisendum praeterea est, quod olim ex clem. *Dudum, de sepult.*^{a)}, regulares approbati absolute semel ab Ordinario, non poterant obligari ut denuo examinarentur. — Attamen S. Pius V in extrav. *Romani Pontificis* dixit, quod episcopus successor *pro majori conscientiae suae quiete*, posset rursus illos ex-

Gregor. XIII, Breve *Decet Romanum Pontificem*, 3 Maij 1575, in Bullar. Regul. Rodrig. — *Eugen. IV*, *Oracula vivas vocis*, n. 13, pr. Minorib., in Bullar. Regul. Rodrig. — *I. Tr. 18*, cap. 4, n. 71 et 72. — *Clem. X*, Bulla *Superna*, 11 kal. Jun. 1670, § 4, in Bullar. Rom. Mainardi. — *Innoc. XII*, Breve *Cum sicut*, 19 April. 1700, apud eundem Mainardi. — *S. Pius V*, Bulla *Romani Pontificis providentia*, 6 Aug. 1571, § 2, apud Mainardi. — *Gregor. XIII*,

reservatis..., exceptis casibus bullae Coenae et sex Clementis VIII, in Italia extra Urbem». Cfr. tamen quae notavi supra ad *n. 99*, nota b).

^{c)} Hodie tamen ex constit. *Apostolicae Sedis*, omnia quaecumque privilegia regularium absolventur a casibus papalibus revocata sunt et abolita.

103. — ^{a)} *Clement. Dudum* de examine non loquitur.

^{b)} *Salmantenses*, *tr. 18*, *cap. 4*, *n. 119*,

minare. — Sed postea, Gregorius XIII in sua bulla *In tanta rerum*, ad tollendas lites exortas circa regulares, revocavit omnes declarationes S. Pii V, et praesertim hanc, concernentem approbationem confessariorum regularium: revocavit, inquam, ad statum pristinum dispositionis Tridentini¹, quod nihil aliud exigit quoad regulares, nisi *ut appobarentur ab Ordinario*.

Hinc inferunt multi DD., ut Araujo, Dicastillus^{b)}, Villalobos^{b)}, Delbene^{b)}, etc. apud Salmant.^{b)}, quod regulares approbatos examine ab aliquo episcopo non possit denuo examinare successor. — Attamen contrarium tuentur Diana^{c)} et Lezana, Bossius, Bordonus et multi alii, ex decreto S. Congregationis (relato a Lezana et Diana); quo fuit declaratum, quod, non obstante bulla Gregorii XIII, posset episcopus successor examinare approbatos ab antecessore; et hanc hodiernam esse episcoporum praxim, testantur Diana et ipsi Salmant. — Sed probabiliter dicunt Salmant.^{c)} cum Villalobos, quod tam ex constitutione S. Pii, quam ex declaratione S. Congregationis, possit Ordinarius successor iterum vocare ad examen aliquem, aut aliquos regulares, quos notitiam habet non esse idoneos; sed non potest edicto generali suspendere omnes confessarios regulares usquedum denuo examinentur.

Caeterum animadvertisendum est, quod, revocante generaliter Ordinario omnes licentias, non comprehendantur regulares; qui in odiosis non comprehenduntur, nisi

Regulares quando pos-
sint iterum
examinari.

Bulla *In tanta rerum*, 1 Martii 1573, § 6, in Bullar. Mainardi. — ^{a) Sess. 23}, cap. 15, de Reform. — Araujo, *Decis. mor.*, tr. 1, qu. 8, n. 12. — ^{b) Part. 3}, tr. 2, resol. 27. — *Lezana*, *Summa*, tom. 1, cap. 19, n. 7. — *Bossius*, *de Jubil.*, sect. 3, cas. 2, n. 13. — *Bordon.*, *Resol.* 36, n. 20. — *S. Congr. Conc.*, cfr. Pallottini, v. *Sacramentum Poenitentiae*, n. 144. — *Diana*, loc. cit. — *Salmant.*, *tr. 18*, de *Privil.*, cap. 4, n. 115. — ^{c) Loc. cit.}, n. 120. — *Villalob.*, part. 1, *tr. 9*, diff. 53, n. 5.

auctores allegant tamquam negantes episcopum posse regulares novo examini subjicere, « *sine nova causa ad confessiones pertinente* ». Et re quidem vera ita tenent Dicastillus, *tr. 8*, *de Poenit.*, *disp. 10*, *dub. 11*, *n. 313 et 323*; Villalobos, *part. 1*, *tr. 9*, *diff. 53*, *n. 5*. — Delbene autem, de *Inimunit. eccl.*, *cap. 14*, *dub. 18*, *sect. 11*, *n. 24*, affirmit posse iterum examinari a successore, « *si sic res postulare videatur*, vel pro majori conscientiae suae quiete».

exprimantur. Salmant.¹ cum communi. — Animadvertisatur insuper, quod capitularis vicarius, *sede vacante*, non possit ad examen vocare regulares: ex privilegio iis concesso a Clemente IV^{c)}. Vide Salmant.³ et Diana^{c)}.

Animadvertisendum praeterea, supradicta valere pro approbationibus concessis absolute, non tamen pro concessis ad tempus, e. gr. ad sex menses, ut plerunque fit; cum certum sit ex bulla Innocentii XIII *Apostolici ministerii*, confirmata per Benedictum XIII, quod confessarii tam saeculares, quam regulares, non valeant excipere confessiones extra locum, personas, et tempus praescriptum, quocumque privilegio non obstante. — Vide *Lib. VI*, *n. 549 et 552*.

104. — II°. De facultate regularium, dispensandi in *irregularitatibus*.

Regulares valent, ex privilegio S. Pii V (relato *n. 96*), confirmato a Julio II^{a)}, dispensare cum suis *subditis*, in omnibus irregularitatibus *occultis*; in quibus possunt Ordinarii dispensare cum suis dioecesanis ex capite *Liceat*, ut dictum est *n. 29*. — Et idem possunt cum *saecula-*

^{a) Loc. cit.}, n. 115. — ^{b) Loc. cit.}, n. 116. — ^{c) Part. 3}, tr. 2, resol. 27. — *Innoc. XIII*, Breve *Apostolici ministerii*, 23 Maij 1723, § 19, in Bullar. Rom. Mainardi. — *Bened. XIII*, Breve *In supremo*, 23 Sept. 1724, § 16 et 28, in Bullar. Mainardi. — *S. Pius V*, Breve *Romani Pontificis*, 21 Jul. 1571, § 8, in Bullar. Rom. Mainardi. — *Sayr.*, qu. 24, art. 12. — *Martin. V*, loc. cit.

ribus; ut ajunt Suarez^{b)}, Sanchez^{b)}, Pelizzarius^{c)}, Sayrus, Salmant., Sporer, Lezana^{d)}, etc.: ex concessionibus Sixti IV et praedicti Julii II. — Vide *Lib. VII*, *n. 355*, *v. Quo vero*.

105. — Possunt praeterea regulares dispensare cum *subditis in quacumque irregulatitate*, aut ob delictum, aut ob defectum: ex privilegio Martini V (Vide *eodem n. 355*). — Itaque, ut ad particularia descendam, possunt superiores dispensare cum subditis:

¹⁾ In irregularitatibus *ob homicidium*, non solum *occultum*, ut concessum fuit in privilegio Martini V; sed etiam *voluntarium notorum* (ut dictum est *n. 96*), ex privilegio Benedicti XIII^{a)}, dummodo data opera patrum non fuerit, et consummatum intra claustra.

²⁾ Quoad *defectum animae*, possunt dispensare cum religioso ad suscipiendum sacerdotium, licet ipse passus esset permanentem dementiam; si deinde, medicorum judicio, cessavit ejus periculum. — Vide *Lib. VII*, *n. 400*, *v. Praelati*.

³⁾ Quoad *defectum corporis*, ut si aliqui pes aut oculus deficeret, etiam sinister,

de Censur., lib. 7, cap. 13, n. 14. — *Salmant.*, *tr. 10*, cap. 7, n. 63; et *tr. 18*, cap. 4, n. 170. — *Sporer*, Suppl. Decal., cap. 3, num. 170. — *Sixtus IV*, Bulla *Seedes apostolica*, 27 Maij 1474, § 7, pro Minimorum ordine, in Bullar. Rom. Mainardi. — *Martin. V*, ap. Rodriguez, *Quaest. regul.*, tom. 1, qu. 24, art. 12. — *Martin. V*, loc. cit.

tificis, *S. Pius V* privilegium concessit, de quo supra *n. 96*.

^{b)} Nec Suarez nec Sanchez (quod reperire potuerim) loquuntur de saecularibus, quamvis a Salmant. pro hac parte adducantur.

^{c)} Pellizzarius, *tr. 8*, *cap. 3*, *n. 90*, consensit quidem; sed addit consultum esse, ut regulares aliorum ordinum, qui cum Minimis communicatione fruuntur, ab illius privilegii usu abstineant.

^{d)} Lezana affirmat in *Summa*, *v. Confessarius*, *n. 10*, se vidisse privilegium a Sixto IV Minimis concessum; addit tamen aliquos putare non esse tutum eo uti; vel Minimos eodem non uti; vel dubium esse propter ejus amplitudinem: quas quidem opiniones non dijudicat.

105. — ^{a)} Benedictus XIII, per bullam *Prestiosus*, 7 kal. Jun. 1727, illud privilegium concessit soli Magistro Generali ordinis Praedicatorum, absque ulla distinctione notorii vel occulti. Atvero ea bulla revocata fuit, et ad terminos juris redacta a Clemente XII, ut supra notatum est, *n. 96*.

Eiam ob
defectum
vel deli-
ctum.

possunt dispensare; ut probant Salmant.¹ cum Bordono, ex privilegio Sixti IV. Et in dubio possunt etiam declarare defectum non obstat: ut possunt Ordinarii cum suis subditis. — Vide Lib. VII, n. 414, v. *Praelati*.

4° Quoad *defectum natalium*, haec irregularitas per se cessat religionem profiendo, quoad id quod spectat ad *ordinum susceptionem*, ut habetur ex cap. 1, de *filiis presyb.* Nam quoad *dignitates*, necessaria est dispensatio; sed ex pluribus privilegiis, possunt dispensare cum suis omnes superiores regulares, Generales, Provinciales, et etiam Piores. — Lib. VII, n. 354 et 426. Vide etiam Salmant.² cum Bordono, Peyrino, Lezana, Pellizzario, etc. — Quod vero inquit Sotus, professione cessare quamlibet irregularitatem³; id communius negatur. Vide Salmant.³

5° Possunt dispensare in *bigamia*, etiam vera: ex privilegio Martini V^c). Ita Castropalaus, Pellizzarius, Machado, Salmant., etc. — Vide Lib. VII, n. 355 et 453.

6° In irregularitate etiam publica, ob defectum *lenitatis*. — Lib. VII, n. 469, v. *Praelati*.

¹ Tr. 10, de Censur., cap. 9, n. 75; et tr. 18, de Privil., cap. 4, n. 28. - *Bordon.*, Resol. 11, n. 10. - *Sixtus IV*, Bulla *Regimini universalis*, 31 Aug. 1474, § 14, pro ordine Minorum, Bullar. Rom. Mainardi. — ² Tr. 10, de Censur., cap. 9, n. 57; et tr. 18, de Privil., cap. 4, n. 28. - *Bordon.*, Resol. 12, n. 88 et seqq. - *Peyrin*, tom. 1, in const. 2 Julii II, § 29, n. 98 et seqq. - *Lezana*, tom. 1, cap. 18, n. 60. - *Pelliz.*, tr. 9, cap. 3, n. 131. - *Sotus*, in 4, dist. 25, qu. 1,

^b) Excepta illa quae, vel ex homicidio voluntario, vel ex bigamia contrahitur, ut notat ipse Sotus. Et hanc facultatem seu potius rem dispensandi, in religionibus servari dicit, « sive jure communi, sive consuetudine, vel privilegio fuerit obtentus ».

^c) Martinus V, ut videre est apud Rodrig., *Quaest. regul.*, tom. 1, qu. 24, art. 12, non loquitur de bigamia in specie; sed in universum concedit Priori monasterii Vallisoleti O. S. B. facultatem, qua possit cum suis monachis dispensare super quacumque irregularitate, non exceptis illis casibus (modo sint occulti), quos Papa sibi reservat.

^d) Suarez, *de Relig.*, tr. 8, lib. 2, cap. 12, n. 9, afferit dumtaxat privilegium Carthusianis concessum, ex quo Generalis ordinis potest cum suis subditis dispensare in omnibus casibus papalibus, nullo excepto, in foro conscientiae tantum; sola dispensatio in homicidio vo-

7°. Et ultimo possunt regulares dispensare cum suis subditis in omnibus *inhabitibus* et *poenis* contractis ratione delicti, ut privationis officii, beneficii, vocis, loci, etc., etsi illae reservatae sint Pontifici; ut ajunt Suarez^d, Sanchez^e, Pellizzarius et Salmant. cum aliis: ex privilegiis Sixti IV^f, S. Pii V^g et Gregorii XIV^f). — Salmant.⁴

106. - III°. *Praelati* regulares habent potestatem dispensandi cum suis *subditis* in *praeceptis ecclesiasticis*: ut possunt episcopi cum suis dioecesanis (ut diximus Lib. I, n. 190). Etenim ipsi habent quasi-episcopalem jurisdictionem; ut communiter docent DD., ex clem. *Ne Romani*, de elect.^a; Salmant.⁵ cum Bordono, Pasqualigo, etc. — Et ideo possunt probabiliter dispensare in omni eo, quod non est specialiter Pontifici reservatum^b). Et praesertim in dubio, utrum res dispensatione indigeat (ut diximus Lib. I, n. 192). Salmant.⁶

Possunt etiam dispensare *cum causa* (sicuti semper supponitur) *in legibus pontificiis*, cum latae sunt pro aliqua provincia aut monasterio particulari: quia tunc presumuntur data hujusmodi facultas; aut

art. 3, concl. 1. — ³ Tr. 10, de Censur., cap. 7, n. 58. - *Castrop.*, tr. 29, disp. 6, punct. 7, n. 2; et punct. 8, n. 21. - *Pelliz.*, loc. cit., n. 135. - *Machado*, Perfeto confessor, lib. 5, part. 2, tr. 2, doc. 6. - *Salmant.*, loc. cit., cap. 9, n. 42. - *Pelliz.*, loc. cit., n. 147. - *Salmant.*, tr. 18, de Privil., cap. 4, n. 29. — ⁴ Loc. cit. — ⁵ Tr. 18, cap. 4, n. 31. - *Bordon.*, Resol. 18, n. 7. - *Pasqual.*, Prax. jejun. decis. 388, n. 2. - ⁶ Tr. 18, cap. 4, n. 33.

luntario conceditur cum limitatione, scilicet: citra altaris ministerium.

^e) Sanchez consentit *in Decal.*, lib. 6, cap. 15, n. 78, dummodo inhabilitates sint occultae.

^f) Sixtus IV, bulla *Regimini universalis*, § 14, concedit ut superiores possint subditos ab irregularitate dispensare eosque ad quaecumque ordinis officia admittere. Idemque concedit Gregorius XIV per bullam *Illi qui pro gregio*, 21 Sept. 1591, § 29, in Bullar. Rom. Mainardi.

^g) S. Pius V, suo brevi *Romani Pontificis*, 21 Jul. 1571, § 3, praelatis ordinis Praedicatorum concessit facultatem eamdem, quam Trid. per cap. *Liceat*, episcopis concesserat.

106. - ^a) Clem. *Ne Romani*, de electione, hanc doctrinam non tradit, quidquid dicant Salmantenses.

^b) Quod S. Alphonsus dixit superiores regulares posse probabiliter dispensare in

cum talis est consuetudo, aut quando non potest facile recurri ad superiore; aut quando agitur de rebus parvi momenti, quae non obligant ad lethale peccatum, aut quae frequenter accidentunt, ut jejunia, abstinentia a carnibus, festorum observantia, recitatio officii: dummodo non dispensetur per longum tempus, ut dicunt Salmant. cum Cajetano^c, Soto, etc. — Et idem valet quoad *regulas* religionis. Salmant.¹

Ita dicunt etiam Azor, Castropalaus, Salmant., Trullench, Machado, etc., posse superiores dispensare *ad operandum diebus festis*.

^c) *Salmant.*, tr. 18, cap. 4, n. 34. - *Sotus*, de Just. et Jure, lib. 1, qu. 7, art. 8, p. m. — ¹ Loc. cit., n. 34 et 35. - *Azor*, part. 2, lib. 1, cap. 28, qu. 5, v. *Postremo*. - *Castrop.*, tr. 9, punct. 10, n. 5. - *Salmant.*, tr. 18, de Privil., cap. 4,

bus festis, tam cum religiosis quam servis domesticis^d; sed non cum extraneis: qui alioqui possunt operari pro monasterio, si monasterium sit pauper, ut ajunt Silvester, Fagundez, et Salmant.² cum Pasqualigo^e, Leandro^f et aliis. — Vide Lib. III, n. 288.

107. IV°. - Quoad *divinum officium*, notentur hic privilegia quae habent regulares.

1°. Leo X concessit religiosis, ut possent recitare horas privatim, omnino mentaliter. (Sed Pater Ferraris, citans Sporer, ait hoc privilegium esse adulterinum)^g).

n. 37. - *Trull.*, Decal., lib. 3, cap. 1, dub. 10, n. 12. - *Machado*, Perfeto confess., lib. 2, part. 3, tr. 16, doc. 5, n. 1. - *Silvest.*, *v. Dominicana*, n. 7, qu. 5, v. *Tertia*. - *Fagund.*, de 1° praec. Eccl., lib. 1, cap. 14, n. 25. — ² Tr. 18, cap. 4, n. 37.

Dispensantes
subditos
in praec.
ecclesiasticis.

In regulis
religionis.

Ad ope-
randum die-
bus festis.

In legi-
bus pontifi-
ciis, quan-
do.

omni eo quod non est specialiter Pontifici reservatum, accipendum est secundum antiquam S. Doctoris sententiam; sed cum postea et re melius persensa eamdem impugnaverit, ea quae hic dicuntur sunt reformanda juxta doctrinam, lib. 1, n. 191, traditam.

c) Cajetanus, in *Iam 2ae*, qu. 97, art. 4, id quidem docet fieri posse « quoad levia, quoad frequentia, quoad propria »; sed non limitat ad breve tempus, nec pro hac limitatione a Salmant. allegatur.

d) Azor et Machado non loquuntur nisi de religiosis; Palauus vero de subditis; et Trullench de domesticis intra claustra degentibus.

e) Pasqualigo, quem Salmant. hic ex Leandro allegant, oppositam sententiam tuetur in *Decis. moral.* 287, n. 7, negans licere aedificare templa, confidere vestes sacras in diebus festis; et *decis.* 286, n. 3, negans opera servilia, in die festo fieri licita ratione pietatis, ut si fiant in favorem ecclesiae vel ob pauperes alendos.

f) Leander, *de Observ. festor.*, tr. 1, disp. 6, qu. 64, de casu simili loquitur, scilicet de eo qui opera servilia in die festo exerceret in favorem ecclesiae, et consentit, modo ecclesia « paupercula sit ».

107. - ^a) Privilegium Leonis X habetur apud Rodrig., *Bullar. regular.*, inter vivae vocis oracula hujus Pontificis sub n. 12, et apud Casarubios, v. *Officium divinum*, I, n. 9 (sed signatur o parva). Et quidem petitum fuerat a Fratribus Ord. Minor., « ut, ne fratres mutuo se impediant in officio divino, aut alii sint fastidiosi, quod illa quae in ordinario jubentur dici secrete sub silentio, tam in horis canonicas quam etiam in missa, non teneantur proferre vocaliter, sed satisfacient dicendo mentaliter aut legendio intra se per librum, quia aliqui devotius sic dicunt; et absque impedimento et fastidio aliorum; et

Varia pri-
vilegia cir-
ca officium
divinum.

Praeterea, ut possint anticipare officia longiora, et reservare brevia pro diebus majoris occupationis.

2°. Clemens VII concessit omnibus regularibus *infirmis* (intelligitur de illis infirmis, qui per se non excusantur ab officio) et *infirmariis*, posse satisfacere officio, recitando sex aut septem Psalms (assignandos a superiore) cum septem *Pater* et duo *Credo*. Et Martinus V^{b)}, concessit *convalescentibus*, ut satisfacere possent, dicendo iliam officii portionem, quam judicaverit eorum confessarius.

3°. Innocentius IV concessit monialibus S. Clarae (et ita intelligitur pro omnibus aliis communicantibus), satisfacere *officio conversarum*, ob quacumque rationabilem causam: v. gr. si religiosa non sit bene instructa, juxta judicium abbatissae aut confessarii, in officio choristarum; aut si sit scrupulosa; aut ob labores lassa; aut occupata in rebus utilibus, ut esset religioso esse applicatum ad excipiendas confessiones, praedicationi aut studio ecclesiastico pro majori diei parte: etenim supponitur, quod privilegiis concessis monialibus gaudeant etiam religiosi *ad invicem* (ut dictum fuit n. 10).

Animadvertisunt insuper Salmant., hujusmodi privilegio eas posse uti, etiam sine licentia superiorum; fuit enim concessum sine ista conditione. — Animadvertisunt praeterea, quod si moniales omitterent laicarum officium, utentes hujus-

Clem. VII, Breve *Dudum pro parte*, 7 Mart. 1588, § 2, in Bullar. Rom. Mainardi, pro Cler. regul. Theatinis. — *Innocent. IV*, Bulla *Solet annuere*, 9 Aug. 1258, cap. 3, in Bullar. Rom. Mainardi. — *Salmant.*, tr. 16, cap. 3, n. 62. — *Sanch.*, de Matr., lib. 8, disp. 16, n. 8. — *Pont.*, de Matr., lib. 8, cap. 18, n. 11. — *Salmant.*, tr. 9, cap. 14, n. 14. — *Concina*, de Matr., diss. 3, cap. 4, n. 10. — *Castrop.*, tr. 28, disp. 4, punct. ult., § 1, n. 18. — *Pont.*, de Matr., lib. 8,

modi privilegio, non peccarent lethali-^{c)}; quia tunc reputantur ut laicae, quae sub mortali non tenentur ad sui officii recitationem. Sed hoc non mihi placet: etenim, hujusmodi privilegio, monialis non transit in qualitatem laicae, sed tantum officium ejus choristae transit et commutatur in illud laicae.

108. — V^{a)}. Confessarii Mendicantium, potestatem habent irritandi, remittendi et dispensandi *juramenta ac vota*.

Possunt insuper dispensare cum *conjugibus*, quoad impedimentum ad petendum debitum, propter *incestum* commissum cum consanguinea conjugis; ut communiter ajunt Sanchez, Pontius, Salmant. aliquie (contra Patrem Concina), ex multis privilegiis variorum Pontificum. Vide Lib. VI, n. 1076, v. *Insuper*. — Animadvertisendum est autem hic, quod confessarius debet in hoc obtinere licentiam specialem, saltem a superiore inferiore sui monasterii. *Ibid.*, v. *An autem*.

109. — Possunt praeterea confessarii Mendicantes dispensare cum conjugibus, in *voto castitatis elicito ante matrimonium*, ad petendum debitum; sicut etiam communiter dicunt Castropalaus, Pontius, Sanchez, Tournely^{a)}, Wigandt, Salmant. etc., ex privilegio S. Pii V. — Et etiam in *voto elicito post matrimonium*; ut rite existimant Sanchez, Salmant., etc. (contra Pontium), ex aliis privilegiis, ex quibus possunt ipsi dispensare in omni-

cap. 10, n. 12. — *Sanch.*, loc. cit., disp. 16, n. 3. — *Wigandt*, tr. 16, exam. 7, n. 100, resp. 3. — *Salmant.*, tr. 9, cap. 14, n. 14. — *S. Pius V*, *Vivae voc. orac.*, n. 12, apud Rodriguez, Bullar. Regul. Cf. Casarub., v. *Dispensatio*, in annot. i. f.; cfr. etiam Compend. privil. S. J., v. *Dispensatio*, § 8. — *Sanch.*, loc. cit., disp. 16, n. 5. — *Salmant.*, tr. 9, cap. 14, num. 14. — *Pont.*, de Matr., lib. 8, cap. 10, num. 12.

Bullario Rodriguez, inter Oracula vivae vocis Leonis X, n. 44; et apud Casarubios, v. *Praedicatorum*, n. 15, (sed signatum o parva) aliud habetur privilegium pro concionatoribus et confessariis, ut, « quando actu praedicant et confessiones audiunt, utputa in adventu et in quadragesima, possint officium feriale anticipare, et festa illis diebus reservare, quibus illios amplius laborare necesse est ».

b) Martinus V hoc privilegium concessisse fertur fratribus S. Hieronymi, « dum fuerint infirmi, et etiam senes et valetudinarii ». Et habetur apud Casarubios, v. *Infirmi fratres*,

n. 11; sed signatur o parva, quo significatur esse vivae vocis oraculum *non authenticum*. Vide tamen quae infra de hoc dicentur, lib. IV, n. 63.

c) Salmant., n. 61, adducunt Pellizzarium sic docentem, cuius sententiam nec probant nec reprobant. Et ibi loquuntur non de privilegio Innocentii IV, supra relato, sed de alio simili Clementis VIII, per vivae vocis oraculum (*non authenticum*) concessso. Cfr. Casarub., v. *Moniales*, n. 30.

109. — a) Contin. Tournely, de *Dispensatio in specie*, part. 1, cap. 17, art. 3, reg. 1, ita

bus votis, in quibus valent *de jure ordinario* dispensare episcopi cum suis subditis. Vide Lib. VI, n. 987, v. *An autem*, et n. 1128.

Id vero quod magis ambigitur est: *utrum, in casu necessitatis, possint dispensare cum sponsis*, ut possunt episcopi, in *voto castitatis ad contrahendum matrimonium?* — Plerique affirmant, ut Anacletus, Vidal, Bassaeus, Herinex^{b)}, etc.: quam sententiam probabilem judicant Salmant. et Elbel. — Sed communius negant Laymann, Barbosa, Sanchez et Pontius, dicentes quod regulares possint dispensare solum in votis, in quibus valent dispensare episcopi *de jure ordinario*, sed non extraordinario, ut in casu isto. — Respondent autem adversarii, in casu necessitatis episcopos etiam *de jure ordinario* dispensare: cum sit hujusmodi potestas annexa eorum officio et dignitati (ut dictum fuit n. 34 et 41). — Unde non possumus habere ut improbabilem, prima ne, regulari aut saeculari: quod commune est apud omnes.

111. — Adnotandum insuper, quod *religiosi peregrinantes*, si habeant socium (dummodo sit idoneus) ejusdem ordinis, illi confiteri debent. Si vero desit socius, aut aliis ejusdem ordinis sacerdos; tunc confiteri possunt cuilibet sacerdoti idoneo, regulari aut saeculari: quod commune est apud omnes.

Sed quaeritur: *utrum talis sacerdos approbatus in illo loco esse debeat?* Ita volunt pauci quidam, ut Wigandt, Concina, etc. Sed communissime, et quidem recte, negant Suarez, Roncaglia^{a)}, Castropalaus^{a)}, Salmant., Elbel aliquie. Et quia talis est consuetudo religionum, quae facit praesumere consensum Ordinario- rum; et quia Innocentius VII absolute concessit religiosis peregrinantibus, ut, cum non possunt habere sui ordinis confessarium, *quemcumque alium presbyterum idoneum... religiosum, vel saecularem... eligere valeant*. — Vide Lib. VI, n. 575, v. *Sed dubium*.

Quare omnes *superiores regulares* possunt sibi eligere in confessarium, quemlibet sacerdotem; ut etiam communiter dicunt doctores^{b)}. — Idem vero quod pro

Anaclet., in *Decretal.*, lib. 3, tit. 31, n. 40. — *Vidal*, *Arca vital.*, v. *De Voto*, inquisit. 3, n. 77. — *Bass.*, v. *Votum VII*, n. 29. — *Salmant.*, tr. 17, cap. 3, n. 97. — *Elbel*, de *Voto*, n. 279. — *Layn.*, lib. 4, tr. 4, cap. 8, n. 17, 1V. — *Barbosa*, alleg. 37, n. 14. — *Sanch.*, de Matr., lib. 2, disp. 40, n. 9. — *Pont.*, de Matr., lib. 8, cap. 10, n. 11. — *Suar.*, de Poenit., disp. 28, sect. 4, n. 5. — *Lugo*, de Poenit., disp. 21, n. 2. — ^{c)} *Tr. 18*, de *Privil.*, cap. 4, n. 49. — ^{d)} *Ex cap. N*

tenet, quando quis, non obstante castitatis voto, « matrimonium init et consummat ».

^{b)} Herinex, tom. 3, tr. 4, disp. 4, n. 73, assert sententiam affirmantem; eam vero non dijudicat; unde Elbel prudenter scribit: « Inclinat Herinex ».

110. — a) Allegata Sacrae Congreg. declaratio, non de novitiis, sed de familiaribus posse « quibuscumque idoneis sacerdotibus,

Item pro famulis et commensa-ibus.

Item pro novitiis.

Religiosi itinerantes cuinam con- fitantur.

Non re- quiritur ut sit approba- tus in loco.

Confessarii regulares dispensantes votis.

Sed non ad contrahendum in necessitate.

Oppositum ion est im- probabile.

Et post matrimonium a voto castitatis.

Confessarii regulares non approbatur ibi episcopo.

bus monasterii loquitur. Error vero inde accidit, quod Salmantenses eodem numero et indistincte, de novitiis et familiaribus disputatione.

III. — a) Roncaglia, de Poenit., qu. 5, cap. 1, qu. 8, resp. 1, hanc sententiam significat, dicens regulares, in praesenti casu confiteri posse « quibuscumque idoneis sacerdotibus,

In jubilaeo regulares confitentur cuiuslibet confessario.

112. - Dicunt insuper Lugo¹ et Salmant.² cum Navarro³, Soto⁴, Castropalao, Peyrino, Bossio⁵, etc., quod tempore generalis jubilaei possint regulares et etiam moniales, sine suorum superiorum licentia, confiteri religiosis alterius ordinis, licet haberent confessarium ordinis sibi assignatum⁶; ex pluribus privilegiis, quae referunt Lugo, Mendo, etc. — Vide Lib. VI, n. 536, v. *Hic addendum*.

113. - VII⁷. Regulares, quoad ordines, non recipiunt litteras dimissoriales ab episcopis, sed ab eorum superioribus: aliter graviter peccant, et incurvant suspensionem.

Attamen quoad recipiendos ordines, primo S. Pius V ipsis concessit privilegium recipiendi ordines a quocumque episcopo. — Sed hoc revocatum fuit per Gregorium XIII. Quae abrogatio confirmata est a pluribus aliis Pontificibus, et nuper a Benedicto XIV, bulla *Impositi etc.*, anno 1747, qua praeterea praecipitur, ut, si loci Ordinarius ordinationem tenet, ab ipso debeat examinari et ordinari reliquias; quod si episcopus absit aut non habeat ordinationem, potest ordinari ab alio episcopo; sed tunc requiritur attestatio authentica vel vicarii generalis, vel

Regulares dimissorias accipiunt a suis paelatis.

A quoniam episcopo ordines recipiant.

secretarii, aut cancellarii ipsius episcopi, qua constet vel ipsum abesse a dioecesi, vel ordinationem habiturum non esse proximo legitimo tempore, per leges ecclesiasticas statuto. Et praecipit idem Pontifex hoc expresse declarandum esse, ut cognoscatur, quod non sufficit, ut dicatur episcopus ordinationem non habiturus, si accedant extra tempora; aliter easdem subit poenas, quas subeunt qui sine missorialibus litteris ordinantur. — Insuper vetatur religioso, ne alibi data opera permaneat, ut eximat se ab examine episcopi loci, ubi prius morabatur. — Religiosi vero morantes in dioecesibus, quae sunt nullius, ordinari debent ab episcopo viciniori⁸). — Vide Lib. VI, n. 768, et n. 788, Not. 8.

114. - Quaeritur hic 1°. *A quo debeant ordinari novitii?*

Dicunt Suarez⁹ et Henriquez¹⁰, ab Ordinario aut originis, aut domicilii. Sed Sanchez, Castropalaus, Delbene et Fagnanus cum aliis existimant, quod possint ordinari ab Ordinario loci, ubi est novitiatu. — Recte dicunt Lacroix et Pater Mazzotta¹¹, utramque sententiam esse probabilem: dummodo (quoad hanc secundam) novitius animum habeat, quan-

Novitii a quoniam ordinantur.

Gregor. XIII., Bulla *In tanta rerum*, 1 Martii 1578, in Bullar. Rom. Mainardi. — *Sanch.*, Decal., lib. 4, cap. 39, n. 20. — *Castrop.*, tr. 16, disp. 1, punct. 11, n. 8. — *Delbene*, de *Immun. eccl.*, cap. 12, dub. 7, sect. 8, n. 7. — *Fagnan.*, in cap. 14, n. 154 et seq. — *S. Pius V.*, Bulla *Etsi Mendicantium*, 16 Maii 1567, § 2, n. 7, in Bullar. Rom. Mainardi. —

si proprii ordinis confessarium non habeant». — Palau quoque eodem fere modo loquitur, tr. 23, punct. 14, n. 12, asserens eos a «saecularibus clericis» absolví posse.

II2. - a) Navarrus, *Consil. 3, de statu monachorum*, n. 51, principium generale dumtaxat tradit quo ntitur haec sententia, scilicet Papam superiorem esse omnium monachorum, omniumque christianorum praelatum maximum, qui cum omni praelato in jurisdictione concurrit; proindeque posse thesauros Ecclesiae aequa lance ordinibus indifferenter porrigit.

b) Sotus a Salmant. allegatur, quasi hanc sententiam teneat, *de Justitia et Jure*, lib. 8, qu. 5, art. 1; sed liber 8 non habet quaestionem 5; neque alibi, quod sciám, id tenet Sotus.

c) Bossius, *de Jubil.*, sect. 3, cas. 4, n. 15 et seqq., id utique concedit, modo tamen in jubilaei bulla specificè concedatur, ut possint

regulares extraordinarium confessarium sibi eligere.

d) Salmant. loquuntur de magnis jubilaeis, Lugo vero de extraordinario jubilaeo.

II3. - a) Ultimum istud assertum non habetur in bulla *Impositi nobis*; sed et ipse S. Alphonsus, lib. VI, n. 768, illud tribuit Roncagliae aliquis auctoribus.

II4. - a) Suarez, *de Relig.*, tr. 6, lib. 6, cap. 11, n. 9, clare rem significat, asserens novitium ab «episcopo suo» pendere in litteris dimissoriis, si ordinari velit. — Henriquez pariter, lib. 10, cap. 23, n. 3, in comment., litt. gg, et lib. 14, cap. 9, n. 2, litt. f, asserit novitium ordinandum esse «a proprio episcopo».

b) Mazzotta casum aliquantulum diversum exponit, tr. 5, disp. 6, qu. un., cap. 2, § 1, quaerens utrum abbates conferre possint tonsuram et minores ordines suis novitiis. Et adducit aliquos autores negantes; alios vero

tum in se est, perpetuo permanendi in illo monasterio in quo est, et hac de re juramentum praebat, ut praecipitur in bulla *Speculatorum*. — Lib. VI, n. 765.

115. - Quaeritur 2°. *Utrum religiosi possint ordinari extra tempora?*

Negant Vasquez, Lezana, etc. Etenim ajunt, quod, etsi Gregorius XIII id concesserit Jesuitis, attamen prohibuit communicationem. — Sed hodie non amplius est in dubium revocandum, quin possint: tam ex multis privilegiis concessis aliis religionibus, quam ex declaratione nuper facta per Benedictum XIII in concilio Romano¹², in quo statutum fuit, quod talia privilegia *in suo robore persistant, nec iis derogatum fuisse constet*. — Lib. VI, n. 797. *Dubit. 3.*

116. - Quaeritur 3°. *Utrum, cum ordinantur regulares extra tempora, valeant ordinari quocumque die in quo fit officia?*

Bulla Innocentii XII, *Speculatorum*, prid. non. Nov. 1694, § 5, in Bullar. Rom. Mainardi. — *Vasq.*, in 3 part., disp. 246, cap. 5, n. 50. — *Lezana*, v. *Ordines sacri*, n. 19. — *Gregor. XIII*, Breve *Pium et utile*, 21 Sept. 1582, § 3 et 4,

Sed diebus festis de pracepto.

affirmantes, «quia hi in loco novitiatu statim acquirunt domicilium, cum animo quantum in se est, perpetuo ibi manendi.. Utraque sententia est probabilis apud Croix».

II6. - a) Villalobos, part. 1, tr. 11, diff. 13, n. 6, privilegium Gregorii XIII Societati Jesu concessum, ita interpretandum esse ait ex quadam Clementis VIII (ut asserit) declaratione, ut per diem festivum intelligatur etiam semiduplex.

b) Suarez, *de Relig.*, tr. 2, lib. 2, cap. 9, n. 22, solum dicit: Doctorum festa in Clem. un. de reliquiis et venerat. sanctor., festis Apostolorum aequiparari, non quoad illarum festivitatum observantiam, sed solum quoad celebrationem earum sub officio duplice.

c) Privilegium istud non bene refertur a patronis hujus prioris sententiae; nam sicuti habetur in *Bullario Cassinensi*, tom. 1, constit. 106, n. 3, Alexander VI, in constitutione *Ex Apostolicae Sedis*, 20 Novemb. 1492 data, monachis Sublacensibus privilegium concessit, ut possint «ad omnes, etiam sacros et presbyteratus ordines, aliquibus diebus dominicis vel festis, (etiam extra tempora a jure statuta) se promoveri facere».

d) Lugo, in suis *Resp. moral.*, lib. 1, dub. 34, si non de praesenti casu, at certe de casu omnino simili disputat; scilicet in Pontificali Romano, tit. de *Ordin. minor.*, dicuntur ordines minores conferri posse «diebus dominicis et festis duplicitibus»; quae

cium duplex, etiamsi non sit festum de pracepto?

Affirmant Fagundez, Villalobos¹³, Diana, etc.; et dicunt esse probabile Suarez¹⁴ aliquique: quia Alexander VI, cum ageret de hujusmodi privilegio, dixit posse ordinari¹⁵ diebus dominicis, sive festis duplicitibus; at non dixit de pracepto. — Hanc opinionem rejicere non audeo. Existimo tamen probabilem oppositam, cum Lugo¹⁶, Azorio et Escobar; quia Gregorius XIII, agens de eodem privilegio, declaravit dicens: *tribus dominicis vel aliis festis diebus*, et non dixit *duplicibus*: dies festivus proprie accipitur ille, in quo vetantur opera; unde intelligitur de pracepto. — Et revera usus obtinet quoad omnes eos qui dispensatione ordinantur in tribus diebus festis, pro quibus valet eadem regula¹⁷. Vide Lib. VI, n. 797. *Dubit. 4.*

in Bullar. Rom. Mainardi. — ¹ Tit. 5, cap. 2. - *Fagund.*, de 1º praec. Eccl., lib. 1, cap. 2, n. 12 et 13. - *Diana*, part. 5, tr. 13, resol. 97. - *Azor.*, part. 2, lib. 1, cap. 27, qu. 19. - *Escob.*, lib. 28, n. 472. - *Gregor. XIII*, Breve *Pium et utile*, § 3.

verba Lugo intelligenda esse vult de diebus festis, qui ex pracepto servari debeant.

e) Huic S. Alphonsi opinioni maximam vim et auctoritatem conferunt declarationes S. C. C., pluries de hac re editae, et quae habentur in *Thesauro Resol. S. C. C.*, in una *Tirasonen.*, *Visitationis SS. Liminum*, die 20 Aprilis 1782, § *Id etiam*; una scilicet *Caesaraugustana*, in qua cum archiepiscopus petiisset declarari: «In dispensationibus de promovendis extra tempora diebus festis, an ad omnes, etiam sacros et presbyteratus ordines possint isti tales promoveri quolibet die festivo, de quo in Ecclesia fit officium; an vero debeat esse festivus a populo colendus».

S. Cong. respondit: *Intelligi oportere de diebus festis, qui a populo coluntur*, lib. 3 decretor., pag. 79. Et in *Brixien.*, proposito dubio: «An diebus festis duplicitibus, non tamen de pracepto, possint ordines sacri conferri habentibus Breve dispensationis Apostolicae super interstitiis vel extra tempora?» die 15 Januarii 1689, prodiit resolutio: *Negative, sed tantum diebus festis de pracepto*, lib. 39 decretor., pag. 27. Aliaque similis declaratio ibidem habetur, § *Non una*, ex *Fagnano*. — Addendum tamen est ordines sacros habentibus indultum ordines suscipiendo extra tempora, conferri posse diebus festis, in quibus fideles, audita Missa, ex Apostolica dispensatione operibus servilibus vacare possunt, uti declaratum est in eadem *Tirasonen.*,

Potestas
abbatum
circa ordi-
nes olim.

117. - VIII°. Quo vero ad potestatem conferendi ordines, olim abbates regulares, ex concessione ipsis facta in synodo VII^{a)}, poterant ministrare tonsuram et ordines minores, non solum suis subditis religiosis, sed omnibus aliis: attamen per Tridentinum¹ hujusmodi potestas fuit ipsis limitata pro solis regulibus subditis. — His tamen non obstantibus, plerique DD. sustinuerunt abbates, saltem mitratos (ut existimant Salmant., et adducunt plura S. Congregationis decreta), qui possunt pontificalia exercere, posse ordinare etiam saeculares suos subditos, et etiam alios, habentes dimissoriales litteras suorum Ordinariorum.

Hodie ab-
bates ordi-
nant solo
subditos re-
gulares.

Nihilominus omnes istae opiniones locum amplius hodie non obtinent, post decretum S. Congregationis, approbatum ab Urbano VIII, die 17 Januarii anno 1642, in quo, rejecta quacumque contraria sententia, prohibitum fuit *abbatibus*, ne ordines conferrent vel litteras dimissoriales concederent aliis, quam *solis subditis regularibus*; iisque contrarium facientibus suspensio imposta fuit. — Exciuntur tamen plerique^{b)} descripti in Cancellaria Romana, qui privilegium habent dimissoriales epistolas concedendi, ut abbas Montis Cassinensis, abbas Cavensis, etc. — Vide Lib. VI, n. 763.

118. - Quaeritur hic 1°. Utrum abbates, habentes jurisdictionem pene-episco-

^{a)} Sess. 23, de Reform., cap. 10. - Salmant., tr. 8, cap. 4, n. 35. - S. Congr., cfr. Pallottini, v. *Abbas*, § 8, n. 188 et seqq., n. 212 et 213. — ^{b)} Lib. 6, part. 2, n. 2235. — ^{c)} De Synodo, lib. 2, cap. 11, n. 15. — ^{d)} Lib. 6, part. 2, n. 2235. - Castrop., tr. 27, punct. 14, n. 6. - Barbosa, alleg. 8, n. 8. - Syr., de Censur., lib. 4, cap. 18, n. 5. - Suar., de Relig.,

die 11 Maii 1782. Et S. R. C. in una *Marsorum*, die 12 Novembr. 1831, declaravit ordines etiam sacros conferri posse, sed mane tantum, in diebus Apostolorum ceterisque per Apostolicam Sedem abrogatis, quando episcopo datur facultas conferendi ordines sacros *diebus festivis*. S. R. C. Decreta authent., n. 2682. Cfr. etiam decret. n. 2705.

117. - ^{a)} Can. *Quoniam, dist. 69*, concedit absolute facultatem tonsuram conferendi; sed lectoratum «solummodo in proprio monasterio».

^{b)} Scilicet «multi», ut liquet ex lib. VI, n. 763, et ex opere *Istruzione e Pratica cap. 20*, n. 117, i. f.

118. - ^{a)} Molfesius, in *Sum.*, tr. 2, cap. 2, n. 18, affert decisionem S. C. ad probandum

palem in aliquo territorio separato, possint ordinare suos subditos saeculares?

Molfesius apud Lacroix² affert declarationem affirmativam S. Congregationis^{a)}. — Sed Benedictus XIV³ refert alteram contrariam; et idem affert dictum Pater Zaccaria apud Lacroix⁴.

119. - Quaeritur 2°. Utrum abbates, qui possunt ordinare subditos professos, valeant et novitos?

Negant Castropalaus, Barbosa, Sayrus, etc. — Communius autem et probabilius affirmant Suarez, Laymann^{a)}, Sanchez^{b)}, Escobar et Salmant. cum aliis; quoniam in *favorabilibus*, regulariter sub regularium nomine veniunt etiam noviti, ut diximus. — Vide Lib. VI, n. 764.

Etiam no-
vitios.

120. - Quaeritur 3°. Utrum ordines collati ab hujusmodi abbatibus, saecularibus, aut regularibus non subditis, sint validi?

Negant Suarez, Lacroix, etc. — Sed affirmandum est cum Sanchez, Salmant., Tamburino, Pellizzario, etc.: quia haec facultas (ut diximus) olim fuit concessa abbatibus; a concilio deinde, et decreto Urbani vetitum illis fuit tantum facultatis exercitium: unde ipsi illicite, sed valide ordinant. Et quod ita se res habeat, appareat ex eodem decreto Urbani, in quo ordinatis imponitur suspensio. Pro validis itaque habentur ordines iis collati. Et ita dictum pluries per S. Congregationem^{a)}, affert Benedictus XIV⁵.

Ordines a-
liis collati
sunt validi.

tr. 8, lib. 2, cap. 29, n. 12. - Escob., lib. 23, n. 218. - Salmant., tr. 8, cap. 4, n. 39. - Suar., loc. cit., n. 8. - Lacroix, lib. 6, part. 2, n. 2191. - Sanchez., Consil., lib. 7, cap. 1, dub. 19, n. 17. - Salmant., loc. cit., n. 40. - Ascan, Tambr., de Jure Abbatum, tom. 2, disp. 2, qu. 8. - Pelliz., tr. 8, cap. 2, n. 178. - De Synodo, lib. 2, cap. 11, n. 13.

dumtaxat quod abbates jurisdictionem exercent independenter ab Ordinario loci, quoad subditos tantum, non quoad alios.

119. - ^{a)} Laymann, lib. 5, tr. 9, cap. 9, n. 2, inclinat quidem in affirmativam sententiam, attamen eam non aperte tenet.

^{b)} Sanchez, in *Decal.*, lib. 6, cap. 10, n. 22, loquens de dimissoriis, asserit novitium gaudere privilegiis religionis. At in *Consil.*, lib. 7, capit. 1, dub. 19, num. 15, concedit abbati, ut possit dare novitio ordinis; non tamen expedire ut det ante professionem.

120. - ^{a)} Non semper constans fuit Sac. Cong. sententia de validitate, ut videre est apud Pallottini, v. *Abbas*, § 3, n. 193 et seqq.

121. - IX°. Quaod celebrandam Missam et ministrandam Eucharistiam, olim, ex privilegiis Sixti IV, Alexandri VI et Urbani V, poterant celebrare *in altari portatili*, tam in suis domibus, quam in suis ruralibus domibus, vulgo *grancie*, etiam contradicente episcopo. Salmant.¹ — Sed Clemens X, anno 1703, suo decreto declaravit, quod omnia eorum privilegia celebrandi in altari portatili revocata sint per Tridentinum. Idemque declaravit Benedictus XIV, in bulla *Magni*².

Nec possum assentiri Patri Mazzotta dicenti, hujusmodi prohibitions intelligi factas quoad domos privatas, sed non quoad proprias religiosorum. Nam in decreto Clementis agitur de privilegio celebrandi *in locis, in quibus degunt*; loca autem, in quibus degit, sunt domus propriae, non alienae. — Innocentius insuper XIII anno 1723, in bulla *Apostolici ministerii* (quae, cum ab ipso pro cleri Hispanici reformatione tantum edita esset, confirmata fuit anno 1724 a Benedicto XIII in bulla *In supremo*^{a)} pro toto orbe), prohibuit, *ne in privatis regularium cellis, sive cubiculis, erigatur altare...*

^{a)} Privilegia circa horam celebrandi.

122. - Ex privilegio Gregorio XIII possunt regulares celebrare *una hora ante auroram*; quare valent celebrare Missam tribus horis ante solis ortum: ita Lugo, Suarez, Rodriguez, Salmant., etc. — Immo, cum adest aliqua justa causa, possunt celebrare immediate *post duas horas post mediam noctem*: ex privilegiis Alexandri VI et Clementis VIII. Et hujusmodi privilegia dicunt Lugo, Rodriguez, Diana, Narbona^{a)} et Salmant. cum aliis, non esse revocata per Tridentinum^{b)}. — Monent tamen praedicti DD, id valere tantum^{b)} *pro ecclesiis propriis*; in quibus tamen (subdunt) possunt hujusmodi privilegio uti etiam sacerdotes saeculares. De Lugo^{c)} et Salmant.^{d)}

Insuper Eugenius IV concessit regularibus licentiam celebrandi *tribus horis*

^{a)} Sixtus IV, Bulla *Regimini universalis*, 31 Aug. 1474, § 4, in Bullar. Rom. Mainardi. - Alex. VI, Bulla *Romanus Pontifex*, 8 id. Nov. 1498, § 4, in Bullar. regul. Rodrig. - Urban. V, Bulla *Sincerae devotionis*, 7 kal. Maii 1363 (pro Carthusianis), in Bullar. Rom. Mainardi. - Tr. 15, de Statu religioso, cap. 7, n. 97. Clem. XI, *Decreptum S. C. C.*, 15 Decembr. 1703, in Bullar. Clementis XI. - Encycl. *Magni*, 2 Jun. 1751, § 29. - Mazzot., tr. 5, disp. 4, qu. 2, cap. 3, § 4. - Innoc. XIII, Breve *Apostolici ministerii*, 23 Maij 1723, § 24, in Bullar. Rom. Mainardi. - Gregor. XIII, Breve *Decet Romanum*, 8 Maij 1575, in Institut. S. J. - Gregor. XIII, Bulla *Quanta in vinea*, non. Maji 1578, in Institut. S. J. - Lugo, de Euchar., disp. 20, a. n. 32. - Suar., de Euchar., disp. 80, sect. 4, n. 7. - Rodrig., Quaest. regul., tom. 1, qu. 43, art. 1. - Salmant., tr. 15, de Statu relig., cap. 7, n. 94. - Alex. VI, Bulla *Sane merita*, 5 kal. Maij 1499, in Bullar. regul. Rodrig., cum Brevi Clem. VIII, *Romanus Pontifex*, 30 Sept. 1592, ibid. - Lugo, de Euch., disp. 20, n. 27 et 29. - Rodrig., Quaest. regul., tom. 1, qu. 43, art. 5. - Diana, part. 10, tr. 12, resol. 25. - Salmant., tr. 15, cap. 7, n. 94. - ^{b)} Sess. 22, decr. de observand. et vitand. in celebr. Miss. - ^{c)} Loc. cit., n. 94. - Eugen. IV, Bulla *Etsi quaslibet*, prid. kal. Jul. 1436, n. 6, in Bullar. regul. Rodrig.

121. - ^{a)} Benedictus XIII, suo Brevi *In supremo*, 23 Sept. 1724, confirmat utique, non vero extendit ad totum orbem, constitutionem *Apostolici ministerii*; sed Benedictus XIV, bulla *Pastoralis*, 5 Aug. 1748, § *Perscriptum*, declarat illas constitutiones pro tota Ecclesia valere.

^{b)} Gregorius XIII concedit profecto, ut in ejusmodi oratoriis «Missae et alia divina officia... celebrari possint». Quod ipse Merati, part. 1, tit. 20, lit. f, v. *Addam in gratiam*, ita interpretatur, ut possint ibidem «sacerdotes alii non regulares celebrare».

122. - ^{a)} Narbona, *Horograph. jur.*, *hora 2*, n. 2 et 3, clare significat ea privilegia non fuisse a Trid. revocata, cum de illis loquatur tamquam etiam nunc vigentibus.

^{b)} Notanda tamen huc venit concessio facta

a Clemente XI, Piorum Operariorum Congregationi, Brevi *Sollicitudo pastoralis*, 10 Maij 1707, § 1, quod reperitur in Bullar. Rom. Mainardi, ut scilicet «tam in eorum, quam in aliis ecclesiis civitatum, terrarum et locorum, in quibus juxta laudabile eorum institutum, sacras missiones de Ordinariorum retrospective locorum licentia exercebunt, per horae spatium ante auroram et post meridiem, Missas celebrare libere et liceat possint et valeant». Sed § 3, de hujus privilegii usu subdit Pontifex: «Volumus autem, ut presbyteri praedicti hujusmodi induito celebrandi ante diem parce utantur».

^{c)} Lugo, de Euch., disp. 20, n. 30, silentio praetermittit ultimum assertum: quod scilicet sacerdotes etiam saeculares possint uti hujusmodi privilegio.

post meridiem ^{a)}, justa tamen ex causa. Attamen Azor, Fagundez aliique dicunt, hujusmodi privilegium fuisse revocatum per S. Pium, bulla *Sanctissimus* anno 1566; cuius rei Lezana afferit declarationem S. Congregationis. — Sed his non obstantibus, dicunt Lugo ^{e)}, Salmant. ^{f)} cum Aversa ^{e)}, Dicastro, Narbona ^{e)}, Diana ^{e)}, etc., authentice non constare de revocatione S. Pii, qui loquutus fuit de Missis tantum, quae celebrantur *de sero*, *etiam forsan circa solis occasum*. Unde dicunt, vigere privilegium Eugenii IV; et ut quis illo utatur, sufficere quamcumque mediocrem causam, ut convalescentiae, studii et similium.

123. - X^o. Quo vero ad *ministrandam Eucharistiam*, Paulus III aliique Pontifices concesserunt regularibus facultatem *ministrandi in suis ecclesiis omnibus fidelibus*.

Excipitur tamen 1°. Si episcopus rationabiliter prohiberet alicui, ne Eucharistiam sumeret. — Excipitur 2°. Communio in mortis articulo aut periculo; dummodo non adsit extrema aut gravis necessitas, et parochus nequeat aut nolit ministrare; Lugo, Roncaglia, etc. Vide Lib. VI, n. 239 et 240. — Excipitur 3°. Communio paschalis; id est illa qua pracepto satisfit: ut communiter ajunt Filiucci, Sà, Busenbaum, etc.

Azor, part. 1, lib. 10, cap. 25, qu. 3. - Fagund., de 1° praecc. Eccl., lib. 3, cap. 17, n. 5. - S. Pius V, Mot. prop. *SSmūs in Christo*, 29 Mart. 1566, in Bullar. Rom. Mainardi. - Lezana, Summa, tom. 1, cap. 2. - Dicastro, tr. 5, de Sacrif. Miss., disp. 4, dub. 4, n. 59 et 70; et dub. 5, n. 84. - Paul. III, Breve *Cum inter cunctas*, 8 Jun. 1545, in Instit. S. J. - Lugo, de Euch., disp. 18, n. 58. - Roncaglia, tr. 18, de Euch., cap. 4, qu. 2, resp. 2, i. f. - Filiuc., tr. 4, cap. 9, n. 264 et 265. - Sà, v. *Eucharistia*, n. 10. - Bu-

124. - XI°. Quoad facultatem *concionandi*, olim regulares ¹ poterant libere praedicare in suis ecclesiis et in plateis.

— Sed Tridentinum ² statuit, ne in *alienis* ecclesiis praedicare possent sine licentia Ordinarii; et in ecclesiis *propriis* sui ordinis, antequam benedictionem petant ab episcopo. Quare religiosis, ut in suis concionentur ecclesiis, sufficit, ut petant benedictionem, et si illa denegetur; ut dicunt Lezana ^{a)}, Pellizzarius, Bordonus et Salmant. ³ cum aliis, adducto decreto S. Congregationis. — Sed hujusmodi benedictione, ut dicunt Salmant., non requiritur, ut praedicent per *plateas*: nam concilium loquitur solum de ecclesiis.

Semper tamen debent regulares habere *approbationem suorum superiorum*, qui peccarent, si, nullo eorum praehabito examine, iis praedicare permitterent. Salmant. ⁴. — Possunt autem superiores committere etiam simplicibus *clericis tonsuratis*, ut praedicent: ex privilegio Gregorii XIII; licet S. Congregatio generaliter declaraverit, praedicationem non posse committi cuicunque tonsurato. Salmant. ^{b)}.

125. - Quo vero ad *ecclesias alienas*, ut dictum est, regulares ibi praedicare non possunt sine venia Ordinarii: nisi id esset pro duabus aut tribus vicibus, ut dicunt Navarrus ^{a)}, Barbosa ^{a)}, Diana ^{a)},

senb., lib. 6, tr. 3, cap. 2, dub. 1, art. 1, v. *Dixi* 2°. - ¹ Clem. *Dudum*, de sepultur. - ² Sess. 5, de Reform., cap. 2. - *Pellia*, tr. 8, cap. 4, n. 2 et 5, v. *Ex quibus*. - *Bordon.*, Resol. 7, n. 21. - ³ Tr. 18, de Privil., cap. 4, n. 178. - S. Congr. Conc., in *una Interamnen.*, 1596, apud Pallottini, v. *Concionator*, § 2, n. 48. - Salmant., loc. cit., n. 177. - ⁴ Tr. 18, de Privil., cap. 4, num. 176 et 177. - *Gregor. XIII*, Breve *Vigore privilegi*, 20 Nov. 1584, in Instit. S. J.

Regulares et praedicatione in propriis ecclesiis.

Praedicatione in alienis ecclesiis.

Exceptiones.

^{a)} Usque ad nonam inclusive; quod Lugo n. 42, negat esse in toto anno tertiam horam post meridiem, sed solum in aequinoctio.

^{e)} Lugo, loc. cit., n. 42, et Aversa, de Euch., qu. 11, sect. 15, v. *Admittunt*, innuit privilegium istud non fuisse revocatum a S. Pio V; privilegium enim afferunt, nec dubium movent de eius auctoritate. Praeterea Lugo, n. 29, expresse negat revocatum esse a Tridentino. — Diana pariter, part. 2, tr. 14, resol. 34; et Narbona, *Horographia juris*, hora 7, n. 9 et 10, asserunt regulares posse celebrare usque ad nonam: unde satis indicant sibi non satis constare vel de revocatione facta a S. Pio V, vel saltem de revocationis extensione ad regulares.

^{f)} Salmant., tr. 15, cap. 7, n. 95, afferunt tantum et recitant aliorum de hac re opinionem.

124. - ^{a)} Lezana, tom. 1, cap. 20, n. 3, haec dicit, aliorum opinionem (quos non probat) adducens.

^{b)} Salmant., loc. cit., n. 174, contra affirmant Gregorii XIII concessionem, potius esse juris communis interpretationem, quam privilegium, cum (ita illi) Sac. Cong. declaraverit praedicationis munus committi posse etiam clero sacris ordinibus nondum iniciato. Quandonam vero S. C. id declaraverit nusquam reperi potui.

125. - ^{a)} Salmant., loc. cit., n. 184, dicunt parochum posse dare licentiam viro docto et

Regulares Eucharistiam ministrant in suis ecclesiis.

Exceptiones.

Salmant. ^{a)}, aliisque; aut dummodo Ordinarius non maneret inib; et religiosus aliquis transeunter ibi esset: quia tunc potest illi parochus licentiam concedere praedicandi, uti concessit Gregorius XIII. Salmant. ¹. — Quando tamen Ordinarius veniam concederet, religiosus valet concionari in parochiis, etiam contradicente parocho: et quia Ordinarius est parochi superior, et quia id fuit expresse concessum per Alexandrum IV. Salmant. ².

126. - Quaeritur 1°. *Utrum liceat regularibus concionari, contradicente episcopo?*

Quando sunt *alienae ecclesiae*, et episcopos ab initio veniam denegat, procul dubio non licet. — Sed si episcopus jam concessisset licentiam, et deinde vellet eam revocare, aut si ecclesiae essent *propriae*, dicunt Peyrinus ^{a)}, Vega ^{a)}, Pellizzarius ^{a)}, et Salmant. ^{b)} cum Diana ^{c)}, etc., posse praedicare. Sed huic obstat quod in Tridentino ³ statuitur: *Nullus... saecularis, sive regularis..., contradicente episcopo, praedicare praesumat*. Obstat insuper bulla Gregorii XV *Inscrutabili*, in qua statuitur, episcopum, ut delegatum Apostolicae Sedis, posse punire reli-

Gregor. XIII, Breve *Decet Romanum*, 3 Maij 1575, in Instit. S. J. - ¹ Tr. 18, cap. 4, n. 184. - *Alexand. IV*, Bulla *Cum olim*, 18 Maij 1259, in Bullar. Francisc., tom. 2, bull. 988. - ² Loc. cit., n. 179. - ³ Sess. 24, de Reform., cap. 4. - *Gregor. XV*, Bulla *Inscrutabili*, 5 Febr. 1622,

Episcopos examinatores regulares.

§ 6, in Bullar. Rom. Mainardi. - Salmant., tr. 18, cap. 4, n. 182. - ⁴ In Trid., sess. 5, cap. 2, n. 19. - ⁵ Loc. cit., n. 20. Cfr. etiam Pallottini, v. *Concionator*, § 2, n. 43 et seqq.

- ⁶ Tr. 18, cap. 4, n. 186.

religioso, ut bis vel ter concionetur in sua ecclesia sine episcopi approbatione. — Et id ipsum tenent Barbosa, *alleg. 76, n. 26*, et in Trid., sess. 24, de Reform., cap. 4, n. 9; et Diana, part. 3, tr. 2, resol. 111, et part. 4, tr. 4, resol. 22. — Navarrus vero, in *Man.*, cap. 25, n. 141, eamdem facultatem parocho tribuens, eam tamen non coarctat ad numerum duarum vel trium concionum.

126. - ^{a)} Laurentius de Peyrinis, *tom. 1, addit. ad constit. Sixti IV*, cap. 2, n. 9; Vega, *Sum. nuev.*, part. 2, cap. 86, cas. 40; Pellizzarius, tr. 8, cap. 4, n. 5, dicunt tantum regulares posse in ecclesiis suis praedicare, petita et non obtenta episcopi benedictione.

^{b)} Salmant., tr. 18, cap. 4, n. 180 et 181, haec dicunt de regularibus, in ecclesiis non suis concionantibus.

^{c)} Diana, part. 3, tr. 2, resol. 58, concepit regularibus, ut possint « speculative loquendo » in suis ecclesiis concionari, etiam contradicente episcopo; sed in praxi propter

rio, Bordono ^{a)}, Diana ^{a)}, Peyrino, etc., ex bulla Leonis X *Supernae*, in qua statutum fuit, ut nemo ad concionandum admittetur, nisi prius per superiorem suum respective... examinatus; et deinde declaratum fuit ibidem, quod religiosus approbationem sui superioris ostendere deberet.

Respondent deinde Salmant. cum Pelizzario et Granado, supradictam contrariam S. Congregationis declarationem non amplius quam probabilem praeserferre sententiam; unde non esse praeferendam bullae Leonis. — At, inquam, saltem probabile est ex dicta declaratione, quod episcopus valeat examinare, et aliter negare possit licentiam. E contrario, bulla Leonis prohibet episcopis, ne admittant religiosum non afferentem approbationem sui superioris; sed non vetat illum examinare, si velit, et negare veniam, si ipse renuat examinari.

Pelliz., tr. 8, cap. 4, n. 22. — *Peyrin.*, tom. 1, addit. ad constit. Sixti IV, cap. 2, n. 10. — *Leo X, Bulla Supernae*, in sess. 11 conc. Lateran., 19 Decembr. 1516, § 3; et in *Bullar. Rom. Mainardi*. — *Salmant.*, tr. 18, cap. 4, n. 187. — *Pelliz.*, tr. 8, cap. 4, n. 23. — *Concil. Lateran. V*, Bulla

128. — Animadvertisendum tandem est, Ordinarium, ex concilio Lateranensi V, posse suspendere et punire concionatores regulares in tribus casibus; in quibus immo ipsi *ipso facto* suspenduntur a concionando: 1°. Si praedicent miranda, falsa aut incerta. 2°. Si praedicent prophetias non fundatas in Sacra Scriptura, aut non approbatas a Sede Apostolica. 3°. Si praedicando detrahant episcopis et suis superioribus. — Insuper, ex Tridentino¹, episcopus potest suspendere et punire regulares illos, qui praedicant propositiones haereticas, erroneas aut scandalosas. Salmant. ².

Demum adnotandum, quod Urbanus VIII, in constit. *Alias felicis recordationis*, data 11 Aprilis 1635 (in extenso relata apud Patrem Ferraris ³), revocavit omnia privilegia ab antecessoribus, regularibus concessa *vivae vocis oraculo*; exceptis iis quae testificata fuerint per ministros, quibus vi sui officii fides adhiberi solet.

Episcopus
quando pos-
sit eos su-
spendere.

Vivae vo-
cis oracula
revocata.
quae.

neant. Cfr. Pallottini, v. *Concionator*, § 2, n. 48.

127. — ^{a)} Bordonus, *Resol.* 7, n. 16, id revera negat «de jure»; sed n. 17, asserit in praxi servari oppositum. Idemque docet

Diana, *part. 3, tr. 2, resol. 111*; affert enim opinionem Mirandae dicentis probabile esse quod praedicatorum regulares non debent ab episcopis examinari; «sed contrarium (concludit Diana) observatur in praxi a DD. episcopis».